

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Síremlék szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT-14/09/1.

A megkereső által feltett kérdések:

1. A csatolt fényképfelvételek szerinti felperesi síremlék (Cs. T. síremléke) és annak terve – figyelembe véve a temetői szobrászat gyakorlatát, ezen belül konkrétan az I. rendű alperes által csatolt katalógusbeli síremléket és az alperesek által csatolt fényképfelvételek szerinti síremléket – bír-e olyan egyedi, a felperesi szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel, amely alapján a szerzőt, a tervezőt, a síremlékre illetőleg annak tervére nézve a mű egésze tekintetében szerzői jogi védelem illeti meg.

2. Amennyiben a felperesi síremlék egyedi jellege alapján a szerzőt, illetve a tervezőt szerzői jogi védelem megilleti, melyek azok az elemek a síremléken, melyek egyediességüknél, eredetiségüknél fogva a szerzői jogi védelmet eredményezik és melyek a felperesi terv alapján készített síremléket az I. rendű alperes beadványához csatolt katalógusbeli síremléktől megkülönböztetik.

3. A II., III. rendű alperesek által az I. rendű alperesnél megrendelt és az I. rendű alperes által készített síremlékek (L. Gy. és P. I. síremlékei, a keresetlevél F/2. és F/3. számú mellékletei, a felperes által csatolt fényképek) hordozzák-e magukon azokat a felperesi szellemi tevékenységből eredő egyéni, eredeti, egyedi jellegzetességeket, melyek a felperesi síremléket jellemzik és melyek alapján a felperest szerzői jogi védelem illeti meg, illetőleg az eltérések lerontják-e a felperesi síremlék egyéni eredeti jellegét.

4. Amennyiben L. Gy. és P. I. síremlékei hordozzák magukon azokat a jellegzetességeket, amelyek alapján a felperest szerzői jogi védelem illeti meg, azokon milyen változtatások szükségesek ahhoz, hogy a felperesi síremléktől való eltérés látható legyen és ezáltal a sérelmes helyzet megszűnjön.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Ad 1.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 1. §-ának (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. Az Szjt. 1. § (1) bekezdés *h*) pontja maga nevesíti a szobrászati alkotást, mint olyan művet, amely a (3) bekezdésbeli kritériumok teljesítése esetén szerzői jogi védelem alatt állhat. Ezeknek a törvényi feltételeknek konjunktívan kell fenn állni, amelyeknek viszont a felperes által tervezett síremlék nem felel meg.

A felperes által tervezett síremlék a temetői szobrászat egyébként sablonszerű elemeit (fekvő sírforma, fejnél feliratos álló rész, váza, mécses, galamb) a szokásoknak megfelelően használja, a fejrésznek, az elhunyt személy és családja szoros kapcsolatát kifejező alakot ad. (A sír világosabb kőből készült alakja olyan hatást kelt, mintha egy elrajzolt emberalak hajolna a sír fölé, amely érzetet megerősíti az is, hogy a sír mellett külön, azonos színű kőből

álló, vödörszerű váza áll.) A becsatolt egyéb temetőkből származó képek tanulsága szerint a sír elemei gyakran használt elemei a temetői kultúrának. Nem szerzői jogi értelemben vett egyediséget az ad a sírnak, hogy egy családtag tervei alapján készült.

Itt utalni kell arra, hogy az alperes által 2008. december 29. napján benyújtott dokumentáció szerint számos, a felperesi síremlékhez elemeiben egyébként igen hasonló síremlék létezik különböző, egymástól földrajzilag igen távol eső magyarországi temetőkből. Ezek a sírok – csak valószínűsíthetően, mivel a képek nem teljesen élesek – nem feltétlenül mind a felperesi síremlék készítését követően (és ebből következően nem annak másolásával) készültek. Ez is azt támasztja alá, hogy a síremlék meglévő és széles körben elterjedt elemekből áll össze.

Az F/2. mellékletben csatolt képen egy 2001-ben elhunyt személy sírja látható (amely dátum egybeesik a felperesi síremlék feliratának dátumával), ami többféle következtetésre is alapot adhat. Egyrészt akár arra is utalhat, hogy a felperes sem feltétlenül előzmények nélkül hozta létre a síremléket. Másrészt, ebből akár még az is következhet, hogy a perben vizsgált felperesi sírkő is más (pl. a várdai temetőben található síremlék) másolásával jött létre, de az is alappal feltételezhető, hogy valamennyi egy közös mintára vezethető vissza (ilyen lehet az alperesi iratokban megtalálható olasz sírkő-katalógus).

Ad 2.

Az eljáró tanács álláspontja szerint – az 1. kérdésre adott válaszból kiindulva – a síremlékek között nincs érdemi különbség. A többi, bemutatott síremlékre tekintettel is, ebből az következik, hogy előfordulhat, hogy az alperesi sírkő a felperesi sírkő mechanikus másolata, de akár az is, hogy a felperesi és az alperesi síremlék is egy harmadik síremlék másolatai.

Ad 3.

Az előző két válaszból kiindulva, az alperesi síremlékek olyan szempontból mutatnak hasonlóságot a felperes által készített síremlékekkel, amelyek a közkincshez tartoznak, bárki által szabadon használhatók.

Ad 4.

Tekintettel arra, hogy a fentiekből kiindulva, a felperes által tervezett síremlék nem szerzői jogi alkotás, az alperesi síremlékek sem tekinthetők jogsértőnek, és emiatt azokon semmilyen változtatás nem szükséges.

A bíróság által megküldött és ott becsatolt fényképekre és egyéb bizonyítékokra való tekintettel az eljáró tanács más álláspontra helyezkedett, mint a Szerzői Jogi Szakértő Testület 01/08. számú 2008. július 16-án kelt szakvéleményben kifejtettek.

Dr. Vida Sándor
a tanács elnöke

Dr. Gyenge Anikó
a tanács előadó tagja

Márkus Péter
a tanács szavazó tagja